

1643 10
DISPUTATIO JURIDICA

exhibens

POSITIONES QVAS-
DAM MISCELLANEAS

circa amplissimam CREDITI &
DEBITI potissimum
materiam,

Quas

SS. Triade prosperante,

Indultu & Authoritate Amplissimi Jctorum
ordinis in Incluta Academia
Viadrina,

PRÆSIDE

Excellentissimo, Consultis. atq; Claris.

VIRO

DN. JOHANNE BRUNNEMANNO

Phil. & J. U. D. ibidemq; Profess. P. Ordin.
Præceptore ac Promotore suo avi-
ternum colendo,

*Publicæ Eruditorum disquisitioni
submitte*

VALENTINUS FRIDERICI,

Sedinõ-Pomeran.

*Ad diem 19. Octob. in Auditorio Majori,
horis antemeridianis.*

FRANCOFURTI

Prælo MICHAELIS KOCHII,

ANNO Æræ Christianæ

clō lōc XLIII.

CUM DEO!

SI gravissimo Jcti Pauli monito, Quotidiana plenius attingi merentur, l. 25. pr. ff. de Lib. Legat. anceps sanè hæreo, an pulcerrimâ crebrâq; Crediti & Debiti materiâ, alia ad exercendum ingenium potior sit. Quid enim exulcerato hoc seculo; quo fidei, Martis direptiones, materiam, aut malitiosa hominum levitas pondus ademit, præ cæteris disceptationibus Judicium subsellia magis fatigat? Quid studiosa Juventutis animos interpulpita ad usum forensem magis preparat, eandemq; alterum quasi oculum in Praxim hodiernam & stylum Curie intentum habendum esse, magis docet, quam utiles juxtâ ac difficiles de Credito & Debito disquisitiones? Quæ cû locuplete quotidianâ Experimentiâ teste satis constent, placeat aliis defecatas aboliti aut antiqui juris quavisquæ vilias scrupulosè indagare, & sic ex Senecæ mente in non necessariis canescere, interim autem quotidie occurrentia ignorare, ego opera pretium me facturum speravi, si in præsentiarum tritas quasdam ex amplissima Crediti & Debiti materia exsurgentes Positiones, pro ingenij tenuitate sub incudem revocarem. Quod ut propitiis auspiciis & dextris judiciis exordiri atq; absolvere liceat, Ter sanctum Numen [à quo rerum petenda primordia] ardentibus supplex rogo votis.

THESIS I.

Beneficium (a) cessionis bonorum (b) à L. Julia cuilibet (c) Debitori regulariter indultum, ipsam non (d) perimit obligationem (e), sed ijs debitoribus, qui (f) fortunæ (g) iniquitate citra culpam suam facultatibus (h) lapsi sunt, in eo præcipuè (i) prodest, ne debitis impares detrudantur (k) in carcerem, à quo illi (l), qui proprio vitio, dolo & malo more non solvendi facti sunt, haut liberantur.

A 2

(a) Sic

(a) Sic respectu duri, quod in usu erat, juris; quo obarati ad servitutum creditori addicebantur, aut compedibus vincti in privato Romanis quondam licito, sed postea sub poena L. Majestatis prohibito per l. 1. C. de privat. carcer. detinebantur carcere, Hotom. illust. quest. 26. Coraf. 3. Misc. 18. n. 12. revera dicitur l. 1. l. 4. C. qui bon. ced. Wesenb. w. f. n. 3. b. c. Sed quia lugubre etiam est, omnibus bonis ablatis ad miseram transportari vitam eatenus flebile adjutorium, l. 7. C. b. r. & miserabile auxilium l. fin. C. d. r. vocitatur. (b) Omnium scilicet, quae tempore cessionis jure dominij ad cedentem spectant, ita ut in ea executio fieri vel ad alium transferri possint. Brun. de cess. bon. quest. 3. pr. n. 18. excusso ad ultimum usque quadrantem debitore, Tholos. libr. 22. Syntag. c. 8. n. 3. Wesenb. w. n. 4. d. r. seu ut alij loquuntur, ad baculum, saccum & peram usque; Petr. Jacob. in prax. tit. de Cessat. bonor. An autem ex juris civilis necessitate opus sit relinquere vestimenta & alimenta? Negativa comprobatur ex § 37. & seqq. & §. fin. l. de act. & ex l. inter eos. 19. & seqq. ff. de Re judic. Dd. in d. §. 37. & ult. Bachov. in Treutl. vol. 2. disp. 24. §. 4. lit. D. (c) tam filiosfamil. quam Patri, l. 7. C. eod. tam foeminae quam masculo, per d. l. 7. C. b. r. tam integrae Universitati quam uni personae, Menoch. de A. I. cas. 183. num. 13. tam privati quam fisci debitoribus arg. l. 2. C. de exact. trib. l. 2. C. d. r. Job. Fab. in §. 8. l. de Societ. Dummodo debitum agnoscant, aut etiam de eo condemnati sint l. pen. ff. d. r. Non molestatum autem a creditoribus non posse cedere bonis recte notant Brun. q. 7. q. 4. pr. & ex eo Bachov. in Treutler. vol. 2. disput. 24. §. 4. lit. C. (d) Sed debitori (nisi creditor solidum receperit) dilatoriam tantum parat exceptionem, Schneidov. & Myns. ad §. fin. l. de Act. qua conventus interim se tuetur usque dum ad pinguiorem fortunam pervenerit, in quem eventum de residuo rursus in id, quantum facere potest; & sic deducto ne egeat, recte convenitur per §. ult. Inst. de Action. & l. 7. C. b. r. in fin. (e) Neque Naturalem, neque Civilem Myns. ad §. ult. Inst. de Act. n. 2. Schneid. ibid. n. 3. Brun. q. 19. pr. n. 3. (f) Hi vicissim in duo genera subdividuntur: I. Quidam possunt, & si carceris molestias evitare volunt, etiam tenentur cedere, ut sunt plerique omnes, qui sine culpa sua ex infortunio praecipue ad pauperiem devenerunt. II. Quidam, si volunt, cedere quidem possunt, ad id tamen non coguntur. Tholos. Syntag. l. 22. cap. 9. num. 9. Hujusmodi sunt (i.) qui incarcerari

erari nequeunt, ut Mulieres, quæ ex speciali privilegio juris novissimi
neq; propter fiscale debitum carceri includi possunt, *avib. Sed bodie.*
C. de off. divers. jud. & avib. Hodie novo jure C. de custod. reor. Ecclesia
Brun. q. 2. q. 4. pr. & aliæ Universitates Schneid. ad d. §. fin. n. 4. (2.)
Qui beneficium competentia habet, ne ulterius quam facere possunt,
teneantur, ut, qui semel bonis cessit, *Schneid. ad d. §. n. 3. per l. 4. ff. b. t.*
Nisi cedens renunciaverit huic privilegio, vel isti creditores, cum qui-
bus post cessionem contraxit, urgeant. *Tbolos. lib. 22. c. 8. num. 7. & 8.*
Item Patronus & libertus, Parentes utriusq; sexus & alij, de quibus in
d. §. 37. & seq. & l. 16. & seqq. ff. de Rejudic. quorum catalogum hic
texere pagellarum angustia & instituti ratio non patiuntur. (g) uti
sunt, qui naufragia patiuntur, à latronibus aut piratis bonis exuuntur,
vel alia insigni calamitate opprimuntur. Quid si suam partim cul-
pam, partim infortunio decoxerunt? Hisce casibus judicis est, æ-
stimare, culpam an fortunæ vitium exuperet, & potiore egestati cau-
sam dederit. Si hoc, non omni commiseratione indigni: si verò illa,
ad cessionis beneficium eos non admittendos esse, post alios concludit
Heig. part. 1. qv. 35. n. 49. & Meij. in Colleg. Argent. lib. 42. tit. 1. §. 102.
Quod autem rigor juris Saxonici non usque quaque observat; qui non
modò carcerem publicum den *Schuldthurn per Nov. Elect. Aug. p. 2.*
c. 22. sed etiam vincula privata in corpus debitoris, excluso cessionis
beneficio, admittit, contra *l. ob es. 12. C. de O. & A. Dañ er den Blau-*
bigern an die hand gewtesen wird/ biß er die Schuld loß arbeitet oder loß
siket. Landrecht libr. 3. artic. 39. Weichbildt art. 27. Quem tamen
rigorem non contra omnem, sed fraudulentum tantum debitorem
adhiberi posse, demonstrat *Heig. d. qv. 35. n. 58. & 63. (b)* ita ut so-
lidum persolvere non possit ob extremam paupertatem, *Brun. qv. 16.*
q. 4. pr. n. 1. Quam ceu fundamentum suæ intentionis cessurus legiti-
mè ostendere, ac sine culpa sua, fortunæ vitio, post contractum conti-
gisse, sufficienti fide allegare debet, *Brun. d. tract. q. 25. pr. Corbm. vol.*
1. consil. 19. n. 30. (i) Hic enim à parte debitoris præcipuus est effe-
ctus cessionis, quod à squalore & pædore carceris ac omni corporali
cruciatu debitorem utut judicatum immunem reddat, *l. 1. C. b. 1. Brun.*
q. 3. pr. n. 1. aliàs etiam Arrestum relaxat, *Peck. de jur. sist. c. 31. n. 8* ab
Obstagiis (olim licitis, nunc autem novissimè *Imp. polit. constit. de*
Anno 1577. sub tit. Von wucherlichen Contracten 17. §. Wiewol auch
pen.

pen. prorsus abolitis) liberat, *Gail. 2. obs. 45. n. 6.* & efficit, ne ante, quàm ad lautiorè conditionem debitor pervenerit, inquietari possit *l. 7. in fin. C. b. t. § l. 4. §. 1. ff. eod.* (k) aut jam intrusi ab eo liberentur, *Schneid. ad §. ult. Inst. de Act. n. 2.* (l) Ex his præcipui sunt: 1. Mensæ argentariæ evertores s. Bancruptores, qui foro dolosè cedunt, & multorum pecuniis interceptis contra fidem publicam, quam dederunt, cum multorum perniciè solum vertunt. *per Ord. Polit. de Anno 1577. tit. Von verdorbnen Rauffleuten 23.* 2. Res suas in fraudem creditorum alienantes *arg. l. fin. §. fin. ff. quæ in fraud. cred. Brun. qv. 28. q. 4. pr. n. 1. Wurms. tit. 28. obs. 4. n. 16.* Ita ut recuperari planè non, aut difficulter possint, veluti re in hominem potentem aut rixosum alienatâ *Mysf. in §. fin. l. de Act. n. 4. Schneidov. ad §. 6. l. de Act. n. 28.* Si autem recipiatur cessione locum esse, docet *Brun. qv. 28. q. 4. pr. n. 6.* 3. Spe cessionis dolosè contrahentes, *Brun. q. 30. q. 4. pr. n. 1.* si de ea voluntate liquidò appareat *Tbolos. d. c. 9. n. 10.* Quibus 4. pares sunt ij, qui tempore contractus se solvendo non esse sciunt *Mysf. in d. §. fin. de Act. n. 16. & Schneid. n. 10.* idque agunt, ut creditores decipiant, *Brun. qv. 31. q. 4. pr.* aliàs erronea magis spes de patrimonio præsumitur, quàm dolus, & creditor sibi imputet, quod non inquisiverit in conditionem illius, cum quo contraxit *per l. 19. pr. ff. de R. I. §. 5.* Debitores ex maleficio *Tbolos. l. 22. c. 10 n. 1. Mejer. d. r. 3. §. 5. in fin.* indignus quippe legis beneficio est, qui contra ll. facit, & criminofus semetipsum pœnæ subdidisse dicitur, neque damnum sentire videtur, ubi propriâ causâ in id incidit *Heig. q. 35. n. 50. Ant. Fab. in Cod. suo b. t. def. 4. § 5. Brun. q. 4. pr. n. 5. § q. 17. qvæst. 4ta. Julius Clarus lib. 5. sent. §. fin. q. 95. n. 5. Covarr. d. l. 2. resol. cap. 1. n. 8. ex l. Impp. 34. de jur. fisci & l. quod quis 203. de R. I. & locum hic reperit vulgatum: Qui non habet in ære luat in corpore.* 6. Banniti, quamdiu à banno nondum absoluti, Privilegiorum juris communis incapaces extra fidem & clientelam Cæsaris ac Imperij, ut abscissa membra circumvagantur. *Gail. 2. de PP. c. 6. n. 22.* Recensitis Dd. accensent 7. illos, qui ad rem aliquam adhuc existentem in specie adstricti *Brun. q. 12. q. 4. pr.* aut 8, ad factum aliquod obligati sunt, hi enim quamdiu eis præstandi facultas est, semper solvendo intelliguntur. *Coler. de process. part. 1. cap 9. n. 78. & Salic. in l. 1. n. 6. C. qui bonis &c. aut 9. facultati cedendi bonis renunciarunt, per tradita Covarr. d. l. num. 7.*
Coler.

*Coler. de process. part. 1. c. 6. n. 85. aut 10. Inducijs moratorijs à po-
tiori creditorum parte concessis antea usi. Mej. d. tit. 3. §. 5. in med.
aut ex alia causa ad cessionis beneficium non admittuntur. Sed hæc
levi digito hinc attigisse sufficiat. Malè tamen vulgò excipiuntur, qui
debitum negarunt. Nam per l. 1. C. qui bon. ced. etiam judicatus cede-
re bonis potest, & certi sunt casus, in quibus negans jure suo cadit, ut
rectè Harprecht ad §. ult. I. de Ad. n. 18. Facbin. lib. 13. cont. 69.*

II.

Creditor (a) etiam debitorē (b) suspectum (c) de
fuga Arresto (d) detinere, fugientem quocunq; loco
(e) & tempore (f) capere, (g) & captum Judici (h)
ad publicum carcerem præsentare (i) nō prohibetur.
Qui tamen tam arrestum quàm capturam idoneâ (k)
præstita Satisfactione relaxare (l) debet.

(a) Non tantum Principalis, sed etiam Cessionarius, arg. l. 2. C. de
donat. Item creditoris hæres, arg. Nov. 48. pr. Boer. decis. 5. in fin. &
ipsum Procurator cum generali mandato, Caccialap. de Debit. susp. 2.
quæst. pr. arg. l. 2. ff. de Jurisdic. & simil. nisi ex circumstantijs verosim-
ile sit, noluisse hanc viam Creditorem arg. l. 39. §. fin. de Procurat.
Peck. de jur. sist. cap. 3. n. 3. & exhibens literas cum clausula, Ejus quæ
has feret, per tradita Peck. d. l. n. 5. ut & hospites & caupones pro con-
sumptis, Coler. de process. p. 1. c. 2. imò consors litis, socius pro socio,
conjuncta persona pro altera conjuncta. Quod pluribus & diversis
authoritatibus, legibus atq; annotationibus roborat Peck. d. cap. 3.
per tot. (b) tam Clericum in Ecclesiastico arg. C. cum venissent in
verb. vellent procedere, de Eo qui mitt. in possess. Peck. d. l. n. 11. & Boer.
decis. 349. n. 11. quàm Laicum in seculari foro, quod indubitati juris:
tam in diem, quàm purè debentem arg. l. quæsitum 14. ff. de pign. Peck.
d. l. n. 7. Coler. de process. p. 1. cap. 2. n. 99. Berlich. p. 2. Concl. 73. n. 28.
tam civem, quàm forensem s. peregrinum cum re nostra dolosè abi-
turientem, arg. l. 3. ff. de pign. act. cum quibus tamen si quis contraxit,
sciens illos statim recessuros, postea eos ut suspectos ibi ad cautionem
de judicio listi præstandam compellere non potest, sed fidem illorum
videtur

videtur secutus, *Peck. d. c. 4. n. 5. per l. 19. §. 2. ff. de jud. & ubi quis &c.*
(c) si non levis sed gravis ac valdè probabilibus conjecturis subnixa
sit suspicio, aliquem primo quo licebit momento discessum furtivum
paraturum. Causas autem facientes personam suspectam varij varias
reddunt. Quidam gloss. in l. Si fidejussor 7. §. fin. ff. qui satis dat. cog. se-
quuti quatuor esse ajunt: 1. Non possidere immobilia. 2. Pauca
immobilia possidere. 3. Mali mores. 4. Improbitas anteaetæ vitæ,
quæ tamen de necessitate non requirantur copulativè, sed nonnun-
quam sufficiat alterum arbitrio judicis, *Angel. n. 5. de Sequest. Curt. de*
Sequest. q. 2. pr. n. 33. Gail. 1. Obs. 148. n. 7. cui tamen, duas priores u-
no paupertatis vocabulo exprimendo, ternarius placet numerus. Nos
cum grano salis prædicta intelligenda esse putamus, & circa causan-
dam suspensionem potius tempus contracti debiti, creditoris probabi-
lem ignorantiam, debitoris mutationem status, & summatim Perso-
narum qualitatem & debiti quantitatem consideranda ac totum ne-
gotium circumspecti judicis arbitrio committendum esse colligimus
cum *Menoch. de A. l. 2. cas. 87. per tot. cum quo conjungendus*
Berlich. p. 1. conclus. 73. n. 82. & seqq. (d) necessario sc. sive judici-
ali, quod sine causæ cognitione, judicis decreto & licentia decernitur,
Gail. de Arrest. Imp. c. 1. n. 7. Et hoc, sicut Conventionale seu volun-
tarium ex conventionem partium ortum ducens, in omne civili causa
non est permissum, sed regulariter de jure communi prohibetur, ac in
nostro & aliis valdè singularibus casibus tantum toleratur, ubi rerum
necessitas efficit, ut ab executione contra l. 1. C. de execut. rei judic. in-
cipiatur, & etiam ante judicatum, æquitatis intuitu permittatur de-
tentio *Peck. de jur. sist. c. 2. n. 4.* Imò in casibus etiam permissis periti
judices non debent ad petitionem cujuslibet arresta indiscretè decer-
nere, das Kummer Recht nicht alsbaldt vnd vnbedächtlich verstaten/
sed prius causam summarie saltem examinent, arrestandi personam,
bona, domicilium & chirographi aut testium fidem explorando, *Gail.*
d. cap. 1. n. n. Caccialup. de debite. susp. quest. 6. per tot. Coler. d. cap. 2. n.
104. & seqq. In casu autem nostro non solum jure permissum & utile,
sed etiam necessarium remedium esse, ex eo inter alia apparet, quod
nec citatione præviâ opus, aut si ea fortè intervenerit, etiam pendente
lite, quâ aliàs nihil innovandum, l. 1. ff. nihil nov. appell. interp. arre-
stari quis possit & urgeri ut caveat de judicato solvendo. *Peck. de jur.*
sist.

fiſt. c. 4. n. 6. Gail. de Arreſt. Imp. ſparſim. Menoch. de A. I. Q. lib. 1. cent. 1. cap. 87. Coler. d. c. 2. n. 106. Berlich. d. Concl. 73. n. 46 & 57. (e) ubi fuerit inventus, Gothof. ad l. 1. C. ubi quis de curial: vel cohort. & c. per eum textum. Et ſic in alieno territorio, in quo nec debitum contraxit, nec alia de cauſa forum ſortitur, Quod perpetuò menti tenendū eſſe monet Cacc. quaſt. 7. n. 3. de Debit. ſuſp. (f) etiam die feriato, Berlich. d. concl. 73. n. 50. non modò ob neceſſitatem hominum, de hoc n. expeditum eſt, quòd & executio tunc fieri certas ob cauſas poſſit, per c. ſin. de judic. ſed ob honorem quoq; Numinis ſacro, ad hunc ſc. finem, non ut judex cognoſcat, ſed ut debitor caveat de ſtando in judicio Schneid. ad pr. I. de Act. n. 15. ex gloſſ. ſing. in l. ſin. C. de feriis (g) Judici tamen prius fidem de magno, certo, & liquido debito Cacc. d. tract. q. 3. n. 2. Schneid. ad pr. I. de Act. ad verbum in judicio, n. 18. non quidem per modum processus, ſed per exhibitionem ſaltem obligationis vel productionem ſummariam teſtium, qui contractui vel numerationi interſuerunt, facere, ſuſpicionem fugæ probare, eamq; poſt contractum demum ſuperveniſſe, demonſtrare debet. Cacc. q. 6. pr. n. 1. Gail. 2. obſ. 44. n. 8. Si n. illius conditionem probabiliter non ignoravit, aut ſciens prudensq; cum ſuſpecto contraxit, prehensio non habebit locum; & damnum creditor ſuæ imprudentiæ imputare debet l. 145. ff. de R. l. & l. 1. in ſin. ff. de act. empt. Gail. & Cacc. praall. loc. Menoch. de A. I. caſ. 87. n. 15. Coler. d. c. 2. n. 107. Si autem judicis præſentia ſtatim & ſine periculo fugæ haberi non poſſit, etiam propriâ authoritate per l. 10. §. 16. ff. qua in fraud. cred. Bar. in l. dies feſtos. 10. C. de feriis, n. 1. Schneid. d. l. & Coler. d. l. n. 97 & 100. Melius enim eſt in tempore occurrere, quàm poſt exitum vindicare l. 1. C. quād. lic. ſine jud. & c. (b) Loci ſe, ubi capitur, ordinario, licet, aliàs incompetenti. Talis enim debitor exceptionem incompetentiæ opponere non poteſt Cacc. d. tract. q. 4. pr. n. 2. Berlich. d. l. n. 48. (i) Si enim captū in domo ſua propria vel alibi in privata cuſtodia ultra 20. horas detinet, incidit in pœnam privati carceris per l. 1. C. de priv. carc. junct. l. capite 25. ff. de Adult. Coler. de proceſſ. p. 1. cap. 2. n. 98. Cacc. q. 12. n. 1. Berlich. p. 1. Concl. 73. n. 26. (k) fidejuſſoribus ſc. vel pignoribus gebührliche Caution, Gail. de Arreſt. Imp. c. 3. n. 4. & quidem de ſtando juri in judicio competentis & judicato ſolvendo. Peck. de jur. fiſt. cap. 31. n. 2. Niſi arreſtatus ſit egregia & illuſtris perſona, quo caſu juratoria

B

cautio

cautio; quæ aliàs insufficiens dicitur *Jas. in l. si fidejussor. 7. §. fin. ff. qui satisd. cog. n. 18. Jac. Schultes ad Mod. Pist. p. 3. quest. 110. n. 27.* usu forensi etiam admittitur, attestante *Peck. d. cap. 31. n. 5.* Cum aliàs istiusmodi personis civitas pro carcere detur, fidei quæ illarum credatur, wann sie ihre Handt von sich gegeben. Id quod in viro, qui est honestæ & probatæ vitæ, si propter paupertatē reperite fidejussorem non possit statuendum *Gail. 1. obs. 148. n. 6. Jac. Schult. d. quest. 110. n. 29. & seq. Reichs Abschied zu Speier Anno 1570. §. wann auch die Arreste. (l)* ut postea viâ ordinaria coram iudice competenti super justitia causæ & Arresti aut capturæ agi possit. *Gail. d. c. 3. n. 12. & cum ipso Practicorum antesignani.*

III.

Si autem pactum est initum (a), quo debitor (b) creditori potestatem ingrediendi & occupandi bona (c), pecuniâ in termino (d) non solutâ concessit (e). Creditor ingrediens propriâ auctoritate bona, vim quidem non facit (f) vitiosè tamen possidet (g).

(a) tale pactum LL. quodammodo admitti & probari ex *l. pen. C. de pign. act. §. l. 3. C. de pign. apparet.* (b) justæ ætatis, sanæ mentis ac liberâ bonorum administrationē habens, & summatim talis, qui ex pacto obligari possit *Wesf. de pact. n. 5.* (c) non jura & actiones ipsi competentes, quæ etiam appellatione bonorum veniunt *per l. 49. ff. de V. S.* sed res corporales *l. 3. pr. ff. de acquir. vel amitt. poss. l. 4. §. 27. de Usucap. & præcipuè immobiles.* (d) qui in ipsa conventionē utriusquæ consensu solutioni expressè præfixus & semper expectandus est, nisi sit justa causa suspitionis de fuga *arg. l. questum. 14. ff. de pign. & ibi Gothof. Negus. de pign. part. 4. pr. n. 15.* (e) quod facere ex parte non prohibetur, cum suæ quisquæ rei sit moderator atque arbiter *l. 21. C. mandati etiam abutendo l. 25. §. ii. ff. de petit. hered.* (f) *per text. expr. in l. creditores. 3. C. de pignor: quemadmodum nec furtum committit, qui rem sibi pigneratam aufert, per l. cum creditor 55. ff. de furt.* (g) Nam expressè dicitur in *d. l. 3. C. de pign.* quod auctoritatem Prætoris adhibere debeat, quæ verba de Urbanitate explicare cum Interpretibus nimis frigidum videtur, cum deberi quid dicatur, quod ab invito extorqueri

torqueri potest per *l. debitor. 108. de V. S. & verbum DIBIT* necessitate importat non urbanitatem *arg. l. 1. pr. ff. de Edendo*. Et omnino qui talem conventionis legem exercet, Prætoris auctoritatem negligit & sibi jus dicit, quod summam habet iniquitatem *l. un. C. ne quis in sua caus. judic. l. Julianus. 17. ff. de judic. l. 10. ff. de jurisd.* Et eatenus tantum pactum privatorum servat Prætor, si jurisdictionis formam, si jus publicum, si judiciorum tutelam non evertat impugnetve. *l. jus publicum 38. l. inter debitorem. 42. ff. de Pact. & sim: & quibus aliquis non invitatur ad delinquendum l. 5. ff. de pact. dotal: nec quicquam pro Dd. facit l. pen. C. de pign. act. ubi jussus, judicis & pactum partium æquiparari videntur. Præterquam enim quod argumentum in LL. Codicis à contrario sensu non procedat, responderi etiam potest, quod hunc sensum admittat lex, quod creditor ita possit auferre rem, si in præsentia id vel præses jubeat, vel debitori cum creditore conveniat, quæ sententia benignior est. *Vaudus lib. 1. quæst. 9.* Et certè dum Dd. varias addunt limitationes vix tamen cavent, quo minus tumultibus ansa præbeatur talibus occupationibus privatâ auctoritate factis. Nec dici potest verè tradita hic possessio, quâ tamen, non pactis transferatur dominium & possessio *l. 20. C. de pact: Atq; hanc sententiam expresso textu & manifesta ratione juris atq; æquitate subnixam & tranquillitati Reip: conducentem tuetur Donell. in d. l. 3. C. de pign. & Vaudus q. 13. per tot. eaq; procul dubio in judicando, licet contraria communis, sequenda.**

IV.

Et filiumfamil. ex omnibus contractibus suis efficaciter (a) obligari, indubitati juris est: ille (b) tamen adversus Creditorem (c), qui ipsi inscio (d) Patre mutuum dedit (e) pecuniam (f), validam habet (g) S^Cti Macedoniani exceptionem, quam ne renunciatione (h) sibi adimere potest, ut autem eadem nec semper (i) tutus sit, nec solum repeti (k) possit, & Naturalis (l) & civilis juris æquitas svadet.

B 2

(a) &

(a) & Naturaliter & Civiliter *l. filiusfam. 39. ff. de O. & A. & l. tam ex contractibus. 57. ff. de jud. & ubi &c.* ē pecuniæ tamen mutue contractu in effectu non tenetur *Gometz 2. var. res. 6. n. 2.* cum SCti. exceptio faciat, ut perinde sit, ac si actio denegaretur vel non daretur *arg. l. 54. ff. de cond. indeb.* (b) sive in potestate *l. 1. pr. ff. ad SCe. Maced.* sive morte parentis vel emancipatione sui juris factus *§. 7. I. Quodcum eo.* dum tamen filiusfamil. mutuò acceperit *d. §. 7.* nec interest cuius sexus *l. 9. §. 2. pr. ff. d. t.* aut dignitatis *d. l. 1. §. fin. ff. eod.* modò dignitas nō liberet ē potest. patria *Gl. in d. §. fin. & ibi Cast. Bach. in Treutl. vol. 1. disp. 20. §. 7. lit E. Bened. Carpzov. Jurispr. p. 2. const. 10. def. 17.* ubi tamen Nobilitate rectissimè id negat. filius an nepos *l. 14. ff. & l. 6. C. eod.* Nec ipsis solis hoc SCto subvenitur, sed etiam qualicunq; successori ac hæredi filii fam. qui Paterf. decessit *l. 7. §. 10. ff. d. t.* ut & avo ac patri ipsius actione de peculio convento *§. 7. I. Quodcum eo.* etiam si nummi in peculio adhuc existent, aut filiafam. ornamenta ex iis sibi comparaverit *l. 9. §. 2. ff. eod.* Item fidejussori filii *d. l. 7. in fin. pr. & l. 9. §. 3. d. t.* nisi donandi animo vel patris voluntate intercesserit. Imò filiofam. institori succurritur *l. 7. §. 11. ff. d. t.* actio tamen institoria contra præponentem ex contractu filii fam. datur *d. §. 11.* (c) ut & ejus successores *d. l. 7. §. 6. & socios d. l. 7. §. 7.* nec solum adversus privatam sed etiam adversus civitatem *l. 15. ff. d. t.* dummodo hi omnes sciverint vel scire potuerint, ipsum esse filiumf. *l. pen. ff. d. t.* nec tales sint personæ, quæ mutuum dare nequeunt, quarumq; ignorantia excusatur, ut pupilli, aut quibus aliàs succurritur, quales sunt minores *l. 3. §. 2. ff. eod. & l. 9. in fin. pr. ff. de jur. & fact. ignor.* (d) aut etiam gnaro sed vetante aliàs non *l. 7. §. 11. ff. & l. si permittente, 4. C. eod.* (e) per se an aliū, directò an indirectò *arg. d. l. 7. §. 7.* sub usuris five sine usuris dederit, perinde est *d. l. 7. §. 9. ff. d. t.* (f) numeratā sc. non aliā rem fungibilem, pondere, numero, vel mensurā consistentem *l. 7. §. 3. ff. d. t.* licet pecuniæ verbum latissimè pateat *l. 178. & l. 222. ff. de V. S. & ibid. Gædd.* sumus enim in materia odiosa, in qua stricta sit interpretatio *c. odia, de reg. jur. in 6. Motz. de mut. n. 21. Gometz. 2. var. res. 6. n. 2. lit. D.* etiam si ergo creditores ex aliis contractibus cūm filiof. celebratis in creditum abierint, SCt. non officit *l. 3. §. 3. ff. d. t.* & origo obligationis potius, quàm titulus actionis perpendendus venit *l. 3. C. eod.* nisi fraus SCto sit excogitata, ut qui filiofam. pecuniam credere

credere non potuit, magis rem ei vendat, sit pretium habeat in mutui
vicem, *d. l. 3. §. 3. ff. d. t.* aut coloratâ fidejussione, alio principali da-
to, cum obstringat, cum nihilominus res aut pecunia ad ipsum perve-
niat *l. 7. pr. ff. d. t.* (g) non solum ante, sed etiam post sententiam
diffinitivam, si fortè omissa *text. est in l. 11. ff. ad Maced. Gometz. d. n. 2.*
Donell. lib. 12. Comm. c. 25. (h) de simplici res expedita est, quia nō
est principaliter inducta suo favore, sed alterius tertij vel patris *Gometz*
2. var. resol. 6. n. 2. cui præjudicare non debet, *arg. l. 6. C. de LL. Fa-*
chin. lib. 2. Cont. 61. Covarr. in c. quamvis. part. 2. §. 3. n. 4. de pact. in 6.
Zang. part. 3. de Except. cap. 12. n. 67. Quid autem si juramento inter-
posito huic Scto renunciaverit? Nodosa & intricata est quæstio, in
qua enucleanda Jctorum proceres anxie desudant. Nos opinionibus
diversissimis ac rationibus pro & contra curiosè adductis, studio bre-
vitatibus, discursui Deo dante reservatis, sanioerem & probabilioerem
opinionem esse existimamus eam, quæ juramentum hoc à filio servan-
dum esse statuit cum *Seifero lib. 1. cap. 13. n. 10. Fachin. 2. contr. 61. per*
vulgariss. cap. cum contingat X. de jurejur. & Covarruv. in cap. quamvis.
part. 2. §. 3. n. 4. de pact. lib. 6. in quam etiam inclinat Anton. Butr. in
c. cum contingat. num. 14. (i) Cessat enim Scti exceptio: 1. Si fili-
usfamil. habeat bona castrensia *l. 1. §. fin. cū l. seq. ff. eod.* Sed quid in
peculio q: castrensi? Eum tantum ad quantitatem peculij quasi castren-
sis teneri probabile est *arg. l. 2. ff. d. t. Zang. de Except. d. t. 12. n. 66.*
Don l. 12. c. 24. 2. Si se patremf. simulavit vel mentitus est, ac publicè
contrahendo & muneribus fungendo, justam credendi causam ha-
benti fidem fecerit. *l. 3. pr. ff. d. t.* 3. Si filiusfamil. liberam etiam pe-
culij administrationem habens, alij filiofamil. credidit, mutua enim
pecunia non fit, ideoq; pater nummos vindicat. *l. 3. §. 2. v. si filiusfam.*
ff. d. t. 4. Si in eam rem pecuniam accepit, quæ patris oneribus aliàs
incumbit, ut si studiorum vel legationis causa alibi degit & ob neces-
sarias causas pecuniâ indigeat *l. 5. C. & l. 7. §. 13. ff. eod.* quod *Zang.*
d. cap. n. 54. à Creditore probandum esse putat. aut etiam in alias ne-
cessarias causas *l. 47. in fin. ff. de solut. mutuam accipiendo pecuniam,*
modum probabilem s. eam quantitatem, quam patris pietas aliàs haut
recusavit subministrare, non excessit *l. 7. §. 13. ff. & l. 2. C. d. t.* licet
eam perdidit *d. l. 47. ff. de solut.* 5. Si illa in rem patris versa sit,
aut versa videretur, *l. 7. §. 12. ff. d. t.* videlicet, si patre absente pecu-
niam

nam mutuam pro sorore l. 17. ff. d. t. aut propria filia in dotem dan-
 dam sumpsit, d. l. 7. §. 2. ff. d. t. quasi tunc dos nepti ab avo esset pro-
 fecta l. 5. §. 8. ff. de jur. dot. Si autem rem patris pignori dedit, ea non
 tenetur, Filius autem si patri hæres extiterit, & pignus persequatur, ex-
 ceptione doli submovebitur d. l. 7. §. 2. 6. Si accepit pecuniam ad
 solvendum ei, quem aliàs S Ct exceptione summoveare non posset l. 7.
 §. 14. d. t. 7. Si quasi ex mandato patris accepit pecuniam, & postea
 per literas illud patri significavit, qui eas recepit & contrarium non
 protestatus est l. 16. d. t. 8. Si pater mutuum filij solvere cepit, quasi
 ratum habeat l. 7. §. 15. ff. d. t. 9. Si filiusfam. novatione factâ pro
 alio promissit l. 13. ff. d. t. 10. Si paterfam. factus propriam obligati-
 onem novavit l. 2. C. eod. aut rem pignori dedit. Quo tamen casu non
 omninò sed usque ad quantitatem pignoris S Ct. cessat l. 9. ff. d. t. aut
 partem solvendo debitum agnovit l. 7. §. ult. Sed an totum debitum
 agnovisse videatur queritur? Quod cum *Gloss. & Castren. aff. Trentl.*
d. disp. 20. §. 8. quam sententiam probabilem reddit connexio d. §. ult.
cum l. 8. & l. 9. in pr. licet recedat ab ea *ibidem Bachov.* Et alijs non-
 nullis modis, de quibus *Dd. fustus.* (k) Ipse filiusfam. à se solutum
 æquè ac ejus fidejussor sine patris voluntate pro illo solvens, nunquã
 repetit, l. 9. §. 4. ff. d. t. sive scienter sive per errorem solverit, l. 14. ff.
de reb. cred. in fin. extantes autem nummos à filio solutos Pater vindic-
 eat d. l. 14. ff. de reb. cred. pr. non ipse, licet patri suo hæres effectus
 l. 26. §. 9. de condiç. indeb. (l) l. 14. de condiç. indeb. & l. jure natu-
 ra 206. ff. de R. I.

V.

Mutuum gratuitum (a) esse debere, omni caret
 scrupulo, Creditor tamen ex conventionione (b), Anti-
 chresin (c) interdum habet: quemadmodum ultra
 sortem ut usuras (d) ceu justum Interesse (e) pro loci
 consuetudine (f) petat, nec Divino (g), nec Cano-
 nico simpliciter (h), multò minùs Naturali (i), aut
 Civili (k) jure interdictũ esse, indubitatè colligitur.

(a) l. 11. §. 1. ff. de reb. cred. (b) quæ ut hodie frequentissima: sic
 propter

propter incertum proventum ac pretium fructuum æqua & licita esse videtur, l. 14. & l. 17. C. de Usur. l. 11. §. 1. de pignor. l. 33. pignor. act. etiam si fructus legitimus usurarum modum aliquantum excedant. d. l. 17. C. de Usur. Si enim excessus ille nimis est magnus tum antichresin non subsistere putamus cum *Benedict. Carpzov. p. 2. Jurisprud. Const. 30. def. 41.* Quid si mutuum Agriculis datum sit? Ab his legitimas quidem usuras, jure Civili, stipulari, Antichresin autem pacisci, planè non permittitur. per *Nov. 32, 33. & 34. Cujac. in d. Nov. 32. Rittersbus. in Nov. p. 3. c. 10. n. 21.* (c) ut hæc contrahatur docet *Martian. J. C. in l. si is qui bona, II. §. 1. de pign. & hypoth.* (d) temperatas sc. quæ sine fraude & damno proximi ex mutuo lucrū facientis illæ sã conscientia peti possint, non turpes, mordentes & quotam ab æquabili lege vel consuetudine loci taxatam excedentes, quas ceu pestem Reip. exterminandam & detestandum fœnus animæq; funus *Canonici & Scholastici Dd. cum S. Patribus & magni nominis J. C. is* optimo jure damnant, harum exactores homicidis, latronibus, furibus & Harpijs ad inopes deglubendos quasi natis ambagiosè comparantes. (e) non tantum damni emergentis arg. c. pervenit. 2. X. de Fidejuss. sed etiam, ob mortam, lucri cessantis, per c. fin. X. de Usur. *Panormit. in cap. conquestus. n. 6. X. de Usur. Harem. Harem. lib. 2. cap. 1. miscell. observ. 17. n. 1. Gail. 2. obs. 5. n. 15.* Quod creditor probare tenetur, & si sine certâ quantitate probatum fuerit, iudex perpensã probationum qualitate, ex officio ejus quantitatem taxare, & in eam, juramento præsertim creditoris confirmatam debitorem condemnare debet per tradita *Heig. part. 2. q. 2. n. 35.* (f) quæ vim legis obtinet, & non minus quàm jus scriptum observanda est per l. 32. 33. & 35. ff. de LL. Sic in Imperio Romano usuræ Quincunces licitæ, majores autem sub pœna amissionis quartæ partis sortis rejiciuntur *Reform. Polit. Augspurg Anno 1530. tit. Von wucherlichen Contracten. Item Reform. Polit. Anno 48. eod. tit. & Reform. Polit. Francofurt. Anno 1577. tit. 17.* (g) *Deut. 23. v. 20. Levit. 25. v. 35. & seq.* Hinc *Molin. de Usur. in pr. n. 10. & seq. arg. vers. 12. Matth. 7. cap.* non abs re colligit, interesse in his & similibus Scripturæ locis non prohiberi & damnari, nisi in quantum ab egeno petetur contra charitatem proximi. Quod de justo Interesse nemo asserere poterit. *D. Meiss. p. 3. Sobr. Philos. Sect. 1. cap. 6. q. 1.* (b) arg. c. fin. X. de Usur. Hinc *Bocer. class. 4. disp. 20. §. 8. Totum tit. X. de Usur. de mar.*

de mordentibus solum loqui, & *Heig. p. 2. q. 1. n. 134.* magis ab usum rei per se non malæ, quàm ipsum usum damnari, haut ineptè concludunt. (i) nam sine alterius injuria, propriæ utilitati servire concessum est: nec repugnat Naturæ, ut cum *Cicerone* rectè sentit *Bocer. d. disp. 20. l. 7.* facit sententia Apostolica 2. *Cor. 8. v. 13.* Relaxatio aliorum non debet esse nostra afflictio. (k) *Nov. 72. cap. 7. & seq. Nov. 136. cap. 4. & Nov. 138.* ut & *Novissimis Imperij placitis Reichs Abschied de Anno 1500. tit. Von Wucherlichen Contracten/ & d. Ord. Polit. de Anno 1530. ac 1548. tit. eod.* Cessent igitur Justinianomastiges in *Celissimum Imper.* justas leges ferentem maledicentiæ virus iniquè evomere, contra autem cum cordatis seriò exoptent, ut magistratus officij sui memores foeneratorum indies crescenti obviam eant perversitati, & ad modum aliquem probabilem, justo Interesse aut *Quincuncibus* usuris; ut vocant, in *Republ.* sua locum potiùs concedant, quàm ut ad civilis disciplinæ repagulorum relaxationem connivendo, otioso Naturalium juxtà ac *Baptizatorum* hujus seculi *Judæorum* ordini ansam præbeant, sub speciosis *Cambiorum*, aliorumq; contractuum nominibus impunè in bona innocentium pauperum grassandi. Sed manum de tabula. Hæc paucæ ex amplissima ac difficili *Crediti & Debiti* materia pro instituti ratione & ingenij modulo delibasse sufficiat.

Mantissa ex Jure Feudali.

- I. Vasallus Imperatoris, alterius Principis in Imperio constituti, quo ad certa bona *Landsassius* & subditus esse potest.
- II. Deficientibus allodialibus executio in bonis feudalibus fieri non prohibetur.
- III. Simultaneam investituram, *die Sampsbelehnung/* non nisi consentiente Possessore concedi posse, longus approbavit usus.

Moniti meliora sequemur.

SOLI DEO GLORIA,

ULB Halle 3
003 499 200

SK

Vb 17

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

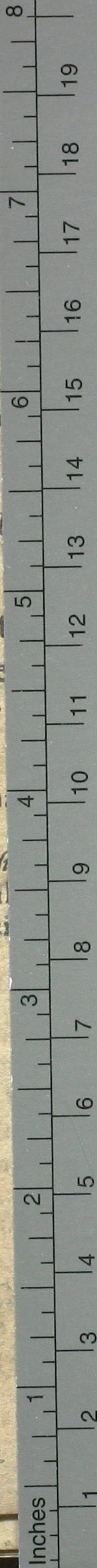
Cyan

Blue

Farbkarte #13

Centimetres

Inches

1643

10

TATIO JURIDICA

exhibens

IONES QVAS
SCELLANEAS

issimam CREDITI &
BITI potissimum
materiam,

Quas
riade prosperante,
horitate Amplissimi Jctorum
is in Incluta Academia
Viadrina,

PRÆSIDE
no, Consultis. atq; Claris.
VIRO
NE BRUNNEMANNO

ibidemq; Profess. P. Ordin,
re ac Promotore suo avi-
ternum colendo,
Eruditorum disquisitioni
submitte

INUS FRIDERICI,
dinò-Pomeran.
Et ob. in Auditorio Majori,
is antemeridianis.

RANCOFURTI
CHAELIS KOCHII,
o Æræ Christianæ
Io Io c XLIII.